

תוכן עניינים:

מבוא.....	3
פרק 1: סקירת ספרות.....	4
פרק 2: התקשורת הישראלית.....	11
פרק 3: דעת הקהל הישראלית.....	15
סיכום.....	19
ביבליוגרפיה	20

מבוא:

מחקרים רבים בוחנים את הסיבות והתנאים אשר הובילו לפרוץ מלחמה או להחלטה של השלטון לצאת למלחמה. עבודה זו אינה בוחנת שאלות אלה, אלא עוסקת בדעת הקהל והתקשורת הישראלית במהלך "מלחמת לבנון השנייה", שהתרחשה בקיץ 2006. מטרת העבודה היא לבחון את דעת הקהל הישראלית בשלבים השונים של המלחמה, את הסיקור של התקשורת הישראלית את המלחמה, יחסי הגומלין ביניהם ואת השפעתם האפשרית על התנהלות המלחמה.

שאלת המחקר היא: תיפקודה של התקשורת ודעת הקהל הישראלית ויחסי הגומלין ביניהם במהלך מלחמת לבנון השנייה.

הפרק הראשון של העבודה יציג סקירת ספרות כללית תיאורטית ומחקרית על הקשר בין דעת קהל, תקשורת והחלטות פוליטיות וצבאיות במהלך מלחמות. כמו כן אסקור ספרות, הבוחנת את יחסי צבא ומדינה בישראל ואת התפתחות של התקשורת הישראלית ויחסי הגומלין שלה עם הממסד הפוליטי והממסד הצבאי.

הפרק השני יבחן את אופן הסיקור של התקשורת הישראלית את מלחמת לבנון השנייה ואת נקודות הביקורת שהוטחו בה על ידי הציבור, הפוליטיקאים, אנשי צבא וחוקרים במהלך המלחמה ואחריה. במסגרת זו אדון גם במסקנות הוועדה לקביעת כללי האתיקה לעיתונות בימי לחימה שהוקמה על ידי מועצת העיתונות בישראל בעקבות התנהלות התקשורת הישראלית במהלך מלחמת לבנון השנייה מאפריל 2007.

הפרק השלישי ידון בדעת הקהל על מלחמת לבנון השנייה על שלביה ויתבסס על מחקרים של דעת קהל. כמו כן, אבחן את תפיסת הציבור הישראלי את המלחמה לאחר שהיא הסתיימה.

אבקש לטעון כי התקשורת הישראלית ודעת הקהל בארץ הזינו אחד את השני וכי יש יסוד סביר להניח כי תפיסותיהם השפיעו על חלק מההחלטות של ההנהגה המדינית. העבודה תתבסס על ספרות משנית ועל דוחות וניתוחי משאלי דעת קהל.

פרק 1: סקירת ספרות

השפעתה של דעת הקהל על המדיניות של השלטון

פייג' ושפירו טוענים שלדעת הקהל יש השפעה משמעותית על תוצאות של מדיניות בה מחליטה ממשלה לנקוט. בחינה של נתונים על דעת הקהל ונתונים על מדיניות של השלטון מראה, כי קיימת חפיפה ניכרת בין השינויים בהעדפות הציבור לבין השינויים במדיניות, במיוחד כשמדובר בשינויי-העדפות גדולים על סוגיות בולטות (Page & Shapiro, 1983). יתר על כן, פייג' ושפירו טוענים כי דעת הקהל היא לעתים קרובות הסיבה למדיניות, והיא משפיעה על המדיניות יותר משהמדיניות משפיעה על דעת הקהל (Page & Shapiro, 1983, 175).

בורשטיין מציג דעה דומה, וטוען כי השפעתה של דעת הקהל על המדיניות הממשלתית היא משמעותית, ובולטותה של הסוגיה מגבירה את השפעתה של דעת הקהל (Burstein, 2003). בנוסף, השפעתה של דעת הקהל נותרת חזקה, גם כשלוקחים בחשבון את הפעילויות של ארגונים פוליטיים ושל האליטות. ההיענות לדעת הקהל לא משתנה באופן משמעותי לאורך זמן (Burstein, 2003, 29).

לעומת זאת חוקרים אלה טוען ליברפילד כי האוטונומיה של המדינה בקבלת החלטות ובניהול מדיניות היא בדרך-כלל גדולה יותר בסוגיות של ביטחון לאומי לעומת סוגיות פנימיות. ולפיכך, כאשר מדובר במדיניות הביטחון הלאומי היא מושפעת פחות מדעת הקהל (Lieberfeld, 2009, 378).

לפי תמר הרמן (הרמן, 2012), במדינות דמוקרטיות רבות בעולם וביניהן ישראל, קיימת מגמה של שינוי היחסים בין האזרחים לבין ההנהגה הפוליטית. השינוי מתבטא, בין היתר, בשחיקת מעמדם וסמכותם של מקבלי ההחלטות ובדרישה ציבורית גוברת למעורבות הציבור בתהליכי קבלת ההחלטות. מקבלי ההחלטות, מצדם, עומדים על כך שזו זכותם ואחריותם להחליט ולקבוע מדיניות בהתאם לשיקול דעתם, בלי להיועץ בציבור על כל צעד ושעל ומבלי לשתף אותו בכל השיקולים והלבטים עמם הם מתמודדים (הרמן, 2012, 37-38).